

ฟังการ

นานมาแล้ว ในสมัยที่นครศรีธรรมราชมหานคร ยังมีชื่อว่า "ตามพริลิ่งค์" อยู่ใน กษัตริย์ของชาวชวาประเทศก็ได้ส่งกองทัพเรือมารุกรานอยู่เนืองๆ ซึ่งก็มีอยู่หลายครั้งที่ ชาวตามพริลิ่งค์สามารถเอาชนะกองทัพเรือของชวาได้ และก็มีอยู่หลายครั้งเช่นกันที่ต้องพ่ายแพ้และตกเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรชวาก็เคยมีซึ่งก็แล้วแต่ความเข้มแข็งของกษัตริย์ที่ขึ้นปกครองเมืองในแต่ละยุคแต่ละสมัยนั่นเอง

ในสมัยของกษัตริย์จันทรภาณุแห่งตามพริลิ่งค์ นับว่าเป็นสมัยที่ตามพริลิ่งค์รัฐเข้มแข็งมากเพราะได้บังเกิดขุนพลแก้วคู่บารมีของพระเจ้าจันทรภาณุขึ้นผู้หนึ่งชื่อว่า "ฟังการ" อันมีเรื่องเล่าต่อๆ กันมาว่า....

ครั้งนั้นได้มีชวานาเชื้อใจสองคู่เมีย ชาวบ้านนพเตียนคู่หนึ่งได้ให้กำเนิดบุตรชายโตนผู้หนึ่งเมื่อบุตรของตนยังเล็กอยู่ทั้งสองได้ออกไปทำนา และได้พาเอาบุตรน้อยของตนไปด้วย โดยได้ทำเปลผูกไว้กับกิ่งหว้าที่งอกขึ้นที่คันทนาของตนนั่นเอง ขณะที่ทั้งสองกำลังทำนาอยู่นั้นก็ได้มีงูของขนาดใหญ่ตัวหนึ่งเลื้อยเข้าไปที่เปลของเด็กน้อย และได้แผ่พังพานชูขึ้นเหนือเปลนั้นแล้วได้คายแก้วเอาไว้ในเปลนั้นด้วยเสร็จแล้วก็ได้เลื้อยเข้าป่าหายไปทางทิศตะวันตก พ่อแม่ของเด็กน้อยและเพื่อนบ้านที่ทำนาอยู่ ณ ที่นั้นต่างก็พากันตกใจกลัวเป็นอย่างมาก จึงได้รับวิ่งเข้ามาดูที่เปลของบุตรตนทันที จึงได้เห็นวบุตรของตนไม่ได้รับอันตรายจากงูใหญ่แต่อย่างใดและยังได้

แก้วของพญางูเอาไว้ด้วย ต่างก็รู้สึกยินดีในบุญบารมีของบุตรตนยิ่งนัก จึงได้ตั้งชื่อบุตรของตนว่า "พังกการ" นับแต่นั้นมาชานาเชิญใจทั้งสองฝ่ายก็ได้เอาใจใส่ทะนุถนอมบุตรน้อยของตนเป็นอย่างดีเรื่อยมา

ต่อมาเมื่อเด็กน้อยพังกการได้เจริญวัยขึ้นพอที่จะใช้งานได้ พ่อแม่ก็ได้ใช้ให้เขาวิ่งควายไปเลี้ยงในท้องทุ่งนาข้างบ้านเหมือนกับลูกชาวบ้านคนอื่น ๆ ที่อยู่ในอายุรุ่นราวคราวเดียวกันเด็กน้อยพังกการจึงได้มีเพื่อนฝูงที่เป็นเด็กเลี้ยงควายด้วยกันตั้งแต่นั้นมา

ในทุกๆ วันที่ได้ปล่อยควายออกหากินกันตามลำพังแล้ว เด็กๆ พวกนี้ก็จะเล่นกันตามประสาเด็ก เช่น เล่นซ่อนหากันบ้าง เล่นฟาดทิ้งกันบ้าง เล่นพึดราวพึดวงกันบ้างเช่นนี้กันเกือบทุกวันไม่ได้ขาด แต่ทุกครั้งในการเล่นกันเด็กน้อยพังกการจะเป็นผู้ชนะหรือฝ่ายชนะอยู่เสมอ จึงได้รับการยกย่องจากเด็กอื่นๆ ให้เป็นหัวหน้าของเด็กทั้งหลายในละแวกบ้านนั้น ต่อมาก็ได้เปลี่ยนเป็นการเล่นรบทักษิ์จับศึก ซึ่งต่างก็เอาไม้พาเขมาทำเป็นดาบคู่มือกันเกือบทุกคนได้แบ่งพวกกันต่อสู้กันด้วยดาบไม้พาเข โดยมีเด็กน้อยพังกการเป็นผู้ควบคุมและบงการอยู่อีกเช่นเคย

อยู่มาวันหนึ่ง เด็กน้อยพังกการได้ชวนเพื่อนๆ ไปเล่นวิดปลาจับปลากันที่หนองน้ำแห่งหนึ่งใน

บริเวณนั้น แล้วได้ชักชวนว่าทุกคนต้องรับผิดชอบในหน้าที่ในการจับปลาได้อย่างเคร่งครัด คือถ้าปลาหลุดออกไปทางที่ผู้ใดรับผิดชอบแล้ว ผู้นั้นก็จะได้รับโทษถึงถูกตัดศีรษะด้วยดาบไม้พาเขของพังกการ บังเอิญปลาซ่อนตัวโตตัวหนึ่งได้กระโดดออกไปจากหนองน้ำตรงหน้าเด็กคนหนึ่งที่ได้รับผิดชอบอยู่ เด็กน้อยพังกการ ก็ได้ทำการประหารชีวิตเด็กผู้นั้นตามข้อตกลงด้วยดาบไม้พาเขคู่มือของตน จะด้วยเหตุผลอย่างใดก็มีทราบไม่ได้ ดาบไม้พาเขอันเป็นของเด็กเล่นจึงได้คมประดุจดาบเหล็กจริงๆ ขึ้นได้ จึงทำให้ศีรษะเด็กผู้นั้นขาดเหมือนกับถูกฟันด้วยดาบจริงๆ ที่เดียวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้เด็กน้อยพังกการตกใจมากเพราะไม่คิดว่าเพื่อนของตนจะต้องมาตายกับการเล่นเช่นนี้

ฝ่ายพ่อแม่ของเด็กที่เสียชีวิตก็ได้แจ้งเรื่องราวฟ้องร้องที่เกิดขึ้นกับลูกตนไปยังกรมการเมือง กรมการเมือง ได้ออกไปไต่สวนและกราบทูลให้พระเจ้าจันทร์ภาณุทรงทราบในที่สุด พระเจ้าจันทร์ภาณุจึงได้ให้กรมการเมืองนำเอาตัวเด็กน้อยพังกการมาให้พระองค์ดูตัวเมื่อพระองค์ได้ทอดพระเนตรเห็นเด็กน้อยผู้นี้เข้าก็รู้สึกพอพระราชหฤทัยนักเพราะทรงเห็นว่า เป็นผู้มีลักษณะดีเลิศผู้หนึ่งในแผ่นดินทีเดียว จึงทรงรับเอาไว้เป็นราชบุตรบุญธรรม

ตั้งแต่นั้นมาเด็กน้อยพังกการก็ได้อยู่กับพระเจ้าจันทร์ภาณุ พระราชบิดา จนได้เจริญวัยขึ้นเป็นหนุ่มฉกรรจ์ หนุ่มน้อยพังกการก็ได้ศึกษาศิลปวิทยา และเพลงอาวุธจากพระราชบิดาจนเก่งกล้าเชี่ยวชาญยิ่ง ซ้ำยังเป็นผู้มีพลังกำลังมากกว่าคนทั้งหลาย และยังล่องหนหายตัวได้ด้วยอำนาจของแก้วพญางูอันเป็นของประจำตัวอีกด้วย

กาลต่อมาก็ได้มีกองทัพเรือชวายกขึ้นมาล้อมนครตามพรลิงค์ไว้ โดยบีบบังคับให้พระเจ้าจันทร์ภาณุยอมอ่อนน้อมต่อกษัตริย์ชวา พระเจ้าจันทร์ภาณุจึงได้ยกกองทัพออกไปต่อสู้กับกองทัพชวาอย่างสามารถ โดยมีหนุ่มน้อยพังกการเป็นแม่ทัพหน้า แม่ทัพพังกการได้ไล่ฆ่ากันไพร่พลของชวาล้มตายลงวันละหลายร้อยคนจนไพร่พลชวาร่อยหรือลงไปทุกวันๆ แม่ทัพนายกองของชวาจึงได้รวบรวมไพร่พลที่เหลืออยู่ถอยร่นไปทางทิศตะวันตก โดยไปตั้งมั่นอยู่ที่ภูเขาสูงหนึ่งใกล้ๆ กับเขาหลักไก่อ พังกการได้ยกกองทัพออกตามตีทันที กองทัพชวาที่ตั้งมั่นอยู่ที่นั่นก็แตกพ่ายยับเยินลงอีก จนกระทั่งแม่ทัพนายกองได้ล้มหายตายจากลงในที่รบกันหมดทุกคน ภูเขาแห่งนั้นจึงได้ชื่อว่า "เขามหาชัย" เพื่อเป็นการฉลองชัยชนะของกองทัพตามพรลิงค์ต่อกองทัพชวามาจนถึงทุกวันนี้

กุเขมหายัย ภูมินามจากนิทานเรื่องพังพการ

พระเจ้าจันทร์ภาณุจึงได้ปูนบำเหน็จให้พังพการ โดยแบ่งเมืองให้ครอบครองกิ่งหนึ่งชื่อว่า "เมืองไชยมนตรี" หรือ "ตำบลไชยมนตรี" ในปัจจุบัน

อาจารย์วิเชียร ณ นคร แห่งวิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช ได้วิเคราะห์นิทานเรื่องนี้ไว้อย่างน่าสนใจ สรุปได้เป็น ๓ ประเด็นใหญ่ๆ คือ

๑. ประเภทของนิทานพังพการจัดเป็นนิทานวีรบุรุษแสดงวีรกรรมของตัวเอกซึ่งเกิดจากการต่อสู้เพื่อคนส่วนใหญ่การผจญภัยที่เก่งกล้าเกินกว่าคนทั่วไปจนเป็นที่

ประทับใจของคนรุ่นแล้วรุ่นเล่า ลักษณะของนิทานประเภทนี้ เข้าใจว่าน่าจะมีบุคคลและเค้าเรื่องจริงมาก่อนแต่ต่อมาได้มีการแต่งเติมเข้าไปมาก จนบางครั้งกลายเป็นเรื่องเกินความจริงไปบ้าง

๒. คุณค่าของนิทาน นิทานเรื่องพังพการให้คุณค่าทั้งด้านความบันเทิงใจ เป็นแหล่งรวมจินตนาการ คุณค่าทางคุณธรรม และจริยธรรม และสะท้อนภาพชีวิตและสังคมเมืองนครศรีธรรมราช

๓. สัมพันธภาพระหว่างนิทานกับชุมชน

หลักวิชาการโดยทั่วไปยอม

รับกันว่านิทานพื้นบ้านมีความสัมพันธ์อยู่กับสังคมและชุมชนเป็นอย่างมาก ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าวรรณกรรมประเภทอื่นๆ กล่าวเฉพาะนิทานพื้นบ้านเรื่องพังพการนอกจากจะเป็นนิทานที่ชุมชนชื่นชอบแล้ว ยังเป็นที่มาของถ้อยคำสำนวนบางสำนวนและมีภูมินามจากเรื่องดังกล่าวปรากฏอยู่ในชุมชนจนกระทั่งบัดนี้คือ

สำนวน "ตายด้วยดาบปาเซ" เป็นสำนวนเปรียบเทียบการไว้ใจคน จนตัวถึงตายด้วยเหตุไม่สมควร ล่มสลายอย่างง่าย ตายโดยไม่มีผู้ใดคาดฝัน